

365 DONES L'ANY

Taller de dramaturgia sobre
Anna Maria Martínez Sagi

a partir de l'obra
Avui no dormo als teus braços

d'Àngels Aymar

18 de març 2023

Teatre Nacional de Catalunya

Sinopsi

AVUI NO DORMO ALS TEUS BRAÇOS

L'Anna Maria és una jove catalana, esportista, poeta i periodista, que durant la Segona República defensa els drets i les llibertats de les dones. Viu una història d'amor, intensa i apassionada, amb l'Elisabeth, una escriptora a qui admira, i que l'abandonarà de sobte sense donar-li explicacions.

Amb l'esclat de la Guerra Civil, l'Anna Maria marxa al front a fer de reportera. Després de la derrota, ferida de cos i ànima, emprèn camí cap a l'exili.

Viurà a França com una captaire, a París formarà part de la resistència durant la Segona Guerra Mundial, i passarà un munt de penúries, però l'Anna Maria es reinventa davant de cada adversitat.

Quan creu estar travessant la millor època de la seva vida, li esdevé la tragèdia més gran, la mort de la seva única filla. Llavors fuig, viatja per tot el món fins a establir-se als Estats Units, on acabarà fent de professora a la Universitat.

Quaranta anys més tard, torna a la seva terra. És el moment de retrobar-se amb l'Elisabeth i, per fi, poder preguntar-li, per què?

"Las Esquinas del Aire" Juan Manuel de Prada

SOBRE LA VIDA D'ANA MARIA MARTINEZ SAGI

"Sóc nadadora, llançadora de javelina, he fet gimnàstica. No sóc ni feminista, ni classista, ni avantguardista, no m'agraden els "istas" ni els "ismos", en cas de tenir-ne algun, seria sindicalista. I sóc republicana" Pàg. 40

"Si les noies de Madrid que els agrada anar a la Sierra, es reunissin per fer un Club Femení i de Sports com el nostre, podríem fer intercanvis. De tot això en vull parlar al Lyceum Femenino. Però sóc aquí per fer un recital de poesies, d'una catalana que escriu en castellà. I voldria mostrar que és compatible la feina, l'afició a la poesia i l'atletisme. Tot en una feminitat que m'enorgulleix." Pàg. 103

"El dia que entrava al port de Montclar, procedent de Liverpool i en ruta cap a Algèria, ulls estupefactes contemplaven una dotzena de dones esportistes espanyoles, que trencaven l'imaginari que tenien de nosaltres, per culpa d'alguns escriptors estúpids." Enviava aquestes cròniques a Barcelona, que retrataven el canvi d'una Espanya africana a una d'Europea. I ho explica en la veu de dones treballadores. Pàg., 115

Coneix a Rossinyol. Es fan amics, després que ell la sent com crítica la seva pintura.

Deixa la revista Crónica, perquè l'ambient polític es va espessint després de les eleccions i fins a l'any 36, i no encaixa amb el seu periodisme l'ús que la revista fa del cos femení (amb fotografies de noies nues amb vels transparents). Pàg. 130

Escriu el conte *La Dama de Gris*, en el qual la protagonista acaba adoptant a un nen que està a punt d'ofegar-se, fent una al·lusió atrevida per l'època, a la dona que no necessita a l'home per ser mare. Pag. 133

Sagi Periodista

Troba un lloc a la premsa primerament com a representant d'un tipus de dona nova que recomana i practica la cura del cos i l'alimentació saludable, aspectes que en aquell moment expressaven la modernitat. Els seus primers textos a la premsa representen aquest punt de vista: la promoció de la salut femenina i de noves maneres de participar de l'espai públic, una ocupació que alternava amb naturalitat amb la poesia i una incipient carrera literària.

Després de col·laborar amb diverses publicacions, troba al setmanari La Rambla un espai estable a partir del 1931. De seguida el va compatibilitzar amb participacions en un setmanari quinzenal de Madrid, Crónica, i entre les dues publicacions els interessos personals s'eixamplen cap a tota mena de qüestions que interessessin les dones. Passa a fer entrevistes, cròniques i reportatges. A poc a poc desenvolupa una intensa activitat periodística.

Afegida a la notorietat assolida gràcies a l'esport, la converteix en una important figura periodística. Per a aprofitar aquesta visibilitat pública, el Futbol Club Barcelona la convida a formar part de la Junta Directiva l'any 1934, i Martínez Sagi accepta, si bé en poc més d'un any renúncia. Segons ella, el club no es pren com a pròpies cap de les iniciatives que presenta, per a promoure l'esport femení.

La Rambla/Crónica/La Vanguardia

En esclatar la Guerra Civil fa encara un pas més endavant i participa com a corresponsal de guerra al front d'Aragó. A més, és una de les primeres dones que a banda d'explicar la situació de les tropes al front de batalla, il·lustren la informació amb unes fotografies pròpies que normalment signa com a «Sagi».

Va anar al front amb la columna Durruti, a qui coneix el juliol del 1936 a Barcelona.

El líder anarquista la convida a acompanyar-los al front gràcies a la confiança mútua que es desperta entre ells, i la Sagi s'hi estarà durant dos mesos fins que és ferida el setembre del 1936.

A la columna era coneguda tal com la va anomenar Durruti, l'Aristòcrata, un malnom que se situa entre el repte i l'admiració que provocava.

La notícia de la ferida apareix publicada als diaris La Noche i ABC.

De la seva participació com a corresponsal queden algunes cròniques breus i unes poques fotografies que es publiquen a diferents diaris, entre ells, La Vanguardia.

Tot i que es recupera aviat de les ferides, s'aparta de la primera línia informativa.

A partir d'aquest moment la seva figura s'esvaeix progressivament.

Articles d'Anna Maria M.Sagi

La Rambla, 26 de gener 1931

El treball de la dona és la primera alliberació contemporània en les lleis i l'economia. La dona, ara per ara, poc valdrà si poc serveix. Servir per objecte de luxe, d'esbarjo, de plaer, és no passar de la categoria de joguina, de cosa. Servir per a crear descendència té ja una grandesa, un sacrifici cruent, no sols inconscient en la procreació, sinó conscient en la criança i en l'educació, que més superarà la bèstia (que també procrea i cria fills) com més intel·ligència i posi la dona.

... No espereu res del passat, ni dels que hi miren, car en aquest passat no hem de trobar més que menyspreu.

Marxeu junt amb els homes generosos, ajudeu-los en harmoniosa síntesi de llibertat i cultura. Si junts creem la vida inferior, és just que junts creem la vida superior.

La Rambla, 18 de març 1935

No es venen llibres de poesia, però el teatre Romea està ple a vessar. La poesia té un públic addicta, interessa, almenys recitada.

Més d'una es preguntava com estaria la Berta després de passar per les mans dels maquilladors de Hollywood. Per les fotos que n'hem vist a les revistes, sembla desconeguda.

Quan l'hem vist a l'escenari, sota els focus, se'ns ha revelat la cruenta veritat. Potser funciona en fotografia, però ha perdut tota la personalitat. Aquella mirada profunda, plena de passió i inquietud, ara no diu res.

Però el seu treball artístic, està millor que mai. Ben cuidat i precís en el gest, i amb una veu plena de matisos. Sempre havia dit que la vida té les seves compensacions.

Poemes

MI EPITÀFIO (Barcelona, 1933)

Hermana no me busques /bajo esta losa fría:/aquí solo hay tinieblas/ gusanos y ceniza. /Búscame en los crepúsculos/de púrpura encendida/en la fuga del agua/en la rosa y la espina/en los largos silencios/en las manos cautivas/en los cauces secretos en la sed

desmedida./Búscame en la dulzura /sutil de la caricia/ que te dejó turbada/nostálgica y vencida./ Mi canto estremecido/ en Ti perdura y vibra./Mi savia ardiente y roja/reluce en una isla./ Si te ciñe la frente /una tristeza digna/y eres Sombra de Sombras /y un Enigma de Enigmas/ hermana: no me busques/ bajo esta losa fría/. En la huella candente/de tu Sueño estoy viva.

DADME TIEMPO (Estados Unidos, 1970)

Dadme tiempo/Pesa y duele esta noche/asesina de sueños. Tengo que edificar sobre las ruinas. /Germinar otra vez en el desierto/ Tengo que alzar ciudades de esperanza. /Hallar luz y calor entre este cieno./

Caminaré de nuevo/ Más tarde/Ahora no puedo.

No me rocéis siquiera. /Nada digáis. Silencio.

Dejadme amortajar los rostros de ceniza/
los corazones yermos/el país que inventé/
donde nada era cierto/.

Dadme tiempo./

Es tremendo enterrar aún vivos tantos muertos.

Bibliografia

LLIBRES

"Martínez Sagi, la poeta i esportista catalana oblidada a l'exili".

Jordi Garrigós. ARA, 1 de juliol de 2019.

"Las esquinas del aire"

"La historia de Java"

"La voz Sola"

"Sinfonía en Rojo"

Tots escrits per Manuel de Prada.

Colección Obra Fundamental de
Fundación Banco Santander.

VÍDEOS

TV3

<https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/sense-ficcio/la-sagi-una-pionera-del-barca/video/5829196/>

RTVE

<https://www.rtve.es/play/videos/punts-de-vista/juan-manuel-prada-derecho-sonar/6721485/>

